

DOI 10.26886/2414-634X.5(32)2019.7

UDC: 7:071.74

**ARTISTIC EDUCATION 2019: AS A MOVING FORCE OF FORMATION
OF NATIONAL CULTURE**

V. A. Levitcka, N. M. Pavlyuk

Lutsk Pedagogical College, Ukraine, Lutsk

The article examines the traditions of the extracurricular education in the context of the professionalization of the Ukrainian national art, clarifies the importance of the national tradition for Ukrainian art and the spiritual culture of our people as a whole. It was noted that in the development of the Ukrainian national extra-curricular education the ideas about the introduction of national priorities and the democratization of education were established. It has been established that the development of nationally oriented artistic education is possible only in the state of unity and contradiction of the national and global. It is proved that artistic education continues to develop. Attention is drawn to the processes of national diversification and global unification of artistic education of the second half of the 20th century.

Key words: artistic education, national tradition, extra-curricular education, artistic and national culture.

Левицька В. А., Павлюк Н. М., Мистецька освіта 2019: як рушійна сила формувань національної культури / Луцький педагогічний коледж, Україна, м. Луцьк

У статті досліджено традиції позашкільної освіти в контексті професіоналізації українського національного мистецтва, з'ясовано значення національної традиції для українського мистецтва й духовної культури нашого народу в цілому. Зазначено, що в розвитку української національної

позашкільної освіти затвердилися ідеї щодо запровадження національних пріоритетів і демократизації освіти. Встановлено, що розвиток національно орієнтованої мистецької освіти є можливим лише у стані єдності та суперечності національного і глобального. Доведено, що мистецька освіта продовжує розвиватися. Звернено увагу на процеси національної диверсифікації та глобальної уніфікації мистецької освіти другої половини ХХ ст.

Ключові слова: мистецька освіта, національна традиція, позашкільна освіта, мистецька та національна культура.

Левицкая В. А., Павлюк Н. Н., Художественная образование 2019: как движущая сила формирования национальной культуры / Луцкий педагогический колледж, Украина, м. Луцьк

В статье исследованы традиции внеклассного образования в контексте профессионализации украинского национального искусства, выяснено значение национальной традиции для украинского искусства и духовной культуры нашего народа в целом. Отмечено, что в развитии украинской национальной внешкольного образования утвердились идеи о введении национальных приоритетов и демократизации образования. Установлено, что развитие национально ориентированной художественного образования возможно только в состоянии единства и противоречия национального и глобального. Доказано, что художественное образование продолжает развиваться. Обращено внимание на процессы национальной диверсификации и глобальной унификации художественного образования второй половины ХХ в.

Ключевые слова: художественное образование, национальная традиция, внешкольное образование, художественная и национальная культура.

Постановка проблеми. В сучасних динамічних умовах відродження України, проблема формування національної культури молоді набуває особливої важливості. Оскільки національно культурна свідомість молоді, з чітко сформованими патріотичними поглядами є гарантією збереження національної ідентичності української нації, а також важливим ресурсом соціальних, економічних, політичних, національно-демократичних реформацій як запоруки зміцнення та становлення нашої держави. Саме від нас, від кожної особистості залежить загальний рівень розвитку культури та української нації. Мистецтво сприяє виникненню у молоді поваги до загальнолюдських цінностей, формує національну культуру. У багатогранному процесі гуманізації мистецької освіти поступово зростає роль позашкільних художніх закладів.

Метою статті є вивчення особливостей мистецької освіти, виявлення взаємозв'язку між мистецтвом та національною культурою в системі позашкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для нашого дослідження мають цінність праці видатних діячів культури Г. Костюк, О. Леонтьєва, С. Рубінштейна, С. Виготського; розвиток творчих здібностей під час мистецької діяльності діяльності описували В. Крутецький, С. Науменко, Л. Венгер, В. Кирєєнко, та ін. [3; 8; 10; 1; 2; 6; 8; 13]. Проблема формування національної культури через сферу мистецтва приділяли значну увагу філософи: М. Каган, Л. Столович, Т. Яркіна М. Бердяєв та ін. [7; 2; 8]. У українській філософській теорії національно-духовного розвитку стають ключовими наукові праці В.

Рибалка, М. Горлача, І. Зязюна, В. Кременя [5; 2]. Творчість з мистецтвознавчої та психологічної точки зору досліджували О. Блок, В. Громов, В. Аронов, Є. Басін, В. Іванов, Ю. Фохт-Бабушкін, В. Мазепа, Б. Мейлах та інші [2; 6; 13; 10]. Всі дослідники відмічають базове значення творчості в галузі мистецтва.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах соціально-економічної кризи та національно-демократичної нестабільності загострюються проблеми патріотичного розвитку молодого покоління та повної перебудови мистецької освіти в Україні. Актуальним питанням залишається відродження та формування національної культури України.

Базовим рівнем на якому здійснюється формування патріотизму є визначений рівень мистецької культури дитини, її художніх поглядів на навколишній світ. Цей етап проявляється у формуванні в молодого покоління певної системи художніх цінностей та смаків які допомагають їм сформувати в собі основні національні аспекти. Формування матеріальних та духовних благ, зусилля на покращення життя людства – всі ці моменти віддзеркалені, насамперед, в мистецтві, а праця по втіленню національних ідей в мистецьких творах відбувається в рамках мистецької освіти.

Численні публікації визначних діячів української культури свідчать про те, що система формування національної культури через мистецтво має здійснюватися так, щоб різні види мистецтва постійно взаємодіяли між собою у процесі впливу на дитину, а саме на потребі тісної взаємодії мистецтва на підставі міжпредметних зв'язків. Творчість повинна стати стрижнем будь-якого виду діяльності та виховання. Сфера впливу мистецтва вибудовується з залученням принципу творчої самодіяльності дітей. Це постає у вмінні дітей переносити набуті художньо-естетичні навички на виконання будь-якої

іншої справи. Здатність до творчої самореалізації є свідченням сучасності і забезпечується завдяки реалізації засад естетизації усього дитячого життя. Одним з основних завдань позашкільної художньої освіти в якій здійснюється формування національної культури через мистецтво є створення її системи.

Основним структурним прошарком системи художньо-естетичного впливу є особистість дитини, тому що мета, завдання, методи художньо-естетичного впливу націлені на художній і загальний розвиток особистості. Однією з основних складників формувань національної культури є навчально-виховний процес загальноосвітньої школи та позанавчальної діяльності. Дисципліни мистецьких циклів вносять у ці складники свій особливий внесок. Вони одночасно тісно пов'язані між собою як її структурні елементи. Значуще місце відведене предметам мистецьких циклів, до мистецтва в цілому, а також контроль за соціальною діяльністю дітей у процесі позашкільної роботи, організації дозвілля. Важливою ланкою на формування патріотизму є також вплив засобів масової комунікації (преса, радіо, телебачення, кіно), сім'ї, мікро середовища дитини. Забезпечення позитивного результату функціонування системи мистецького впливу ефективно здійснюється тоді, коли вона діє не окремо, а комплексно.

У багатогранному процесі гуманізації мистецької освіти поступово зростає роль позашкільних художніх закладів. Лише мистецтво є рушійною силою у формуванні художнього та культурно-особистісного розвитку, патріотично-громадського самостановлення та духовної самореалізації молоді. В умовах відродження національної системи освіти проблема кардинального реформування національно-естетичного і духовно-морального становлення виокремлює такі розподіли завдань у позашкільних закладах освіти, де в сфері мистецтва художньо-розвивальні моменти стають ключовими. Ці

константи стали в основі українських державних документів про мистецьку освіту.

Зокрема, у документі Національної доктрини розвитку освіти України чітко простежується завдання по формуванню у молодого покоління прагнень до збереження і збагачення духовних цінностей національної культури; патріотичний громадянський розвиток молоді з чітко сформованою своєю приналежністю до української нації.

Новітні ідеали також описуються у Державній національній програмі "Діти України", концепціях культурного формування молоді. Саме у творчості особистість має шанс до саморозвитку та самопізнання. Емоційно пізнаючи світ на підсвідомому рівні, вона пізнає саму себе. Шкода, проте не всі, хто займається мистецтвом, може стати і стане професіоналом своєї справи. Але саме під час занять творчістю кожен має можливість пізнати мистецтво, звернутися до джерела народного мистецького досвіду, збагатити свій духовний розвиток та культуру. Лише у позашкільних закладах створені найсприятливіші умови для засвоєння молодим поколінням культурно-художньої спадщини українського народу.

З "Положення про позашкільний навчальний заклад" стає відомо, що сучасний позашкільний заклад, – це багатoproфільний "широкодоступний заклад освіти, який дає дітям та юнацтву додаткову освіту, спрямовану на здобуття знань, умінь і навичок за інтересами, а також забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та організації змістовного дозвілля" [7,с.4]. з 1990-х років у позашкільній освіті було проведено ряд реформ та створено організацію широко доступних, багатofункціональних центрів дитячої художньої творчості. На даний момент, позашкільні мистецькі осередки стають складними багаторівневими націокультурними системами [6, с.153]. В сучасних умовах в Україні діють центральні позашкільні комплекси,

функціонування яких пов'язане з урахуванням регіональних особливостей територій України. Провідними завданнями роботи сучасних позашкільних мистецьких закладів визначено націлення на формування здібностей та задатків, креативності та талантів молоді, задоволення їхніх духовних інтересів, національно-культурних запитів і потреб самореалізації.

Позашкільні заклади мистецького спрямування завжди були ефективним середовищем культурно-національного становлення особистості. Аналізуючи Закон України "Про позашкільну освіту", стає відомо, що одним із провідних напрямів діяльності визнано національно-естетичну, яка сприяє розвитку творчості та креативності, обдарувань та талантів, сприяє отриманні знань в мистецькій сфері вітчизняної і світової культури [5, с. 8].

Мистецька діяльність дитини є стартовою сходинкою створення її духовного світу і сенсу життя, національних цінностей. Дитяче мистецтво - є особливим духовним мірилом його культури [9]. Мистецтво дає їй могутній поштовх до самовдосконалення, так як мистецтво орієнтується на вищий рівень духовної активності людини. Саме мистецтво-потужний орієнтир особистісного розвитку в освітньому процесі.

Висновки. Узагальнюючи, слід зазначити, що Заняття дітьми мистецтвом та вся сучасна мистецька освіта потребує вдосконалення та розробки специфічної методологічної системи, побудованої на сучасних ідеях креативності та соціальних факторів у формуванні основ навчання та їх вплив на рівень творчих досягнень. Ці ідеї можна представити, спираючись на трирівневу конфігурацію методологічних положень. Філософсько-образотворчий рівень орієнтується на творчу самореалізацію молодого покоління.

Література:

1. Близнюк М. (2018) *Педагогический дизайн как современное дидактическое направление в подготовке будущих художников*. Міжнародний науковий журнал "Науковий огляд" Том 4, № 47.
2. Романенко Г. (2008) *Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір*: Монографія. Ін-т культурології Акад. мистец. України, 208.
3. Кауфман Л., М. Аркас. (2008) *Нарис про життя і творчість*. К., Держ. видавн. образотв. мистецтва і муз. літератури УРСР.132.
4. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я. (2008) *Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-СаламанкаПрага-Берлін)*. Тернопіль, ТДПУ ім. В. Гнатюка, 203.
5. Шульгіна В.Д. (2008) *Нариси з історії української мистецької культури: джерелознавчий пошук.*, 275.
6. Євтух Н.Б., Шевченко Г.П., Рамазанов С.К. (2005) *Динамика розвитку духовнокультурних цінностей країни в умовах глобалізації: синергетический анализ*. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб. наук. праць. Вип. 4. Луганськ, вид-во Східноукр. нац. ун- ту ім. В. Даля, 93-97.

References:

1. Blyzniuk M. (2018) *Pedahohycheskyi dyzain kak sovremennoe dydaktycheskoe napravlenye v podhotovke budushchykh khudozhnykov*. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Naukovyi ohliad" Tom 4, № 47.
2. Romanenko H. (2008) *Evoliutsiia khudozhnikh i literaturnykh ob'iednan Ukrainy: istoryko-kulturolohichnyi vymir*: Monohrafiia. In-t kulturolohii Akad. mystets. Ukrainy, 208.
3. Kaufman L., M. Arkas. (2008) *Narys pro zhyttia i tvorchist*. K., Derzh. vydavn. obrazotv. mystetstva i muz. literatury URSR.132.

4. Stepko M.F., Boliubash Ya.Ya. (2008) *Bolonskyi protses u faktakh i dokumentakh (Sorbonna-Bolonia-SalamankaPraha-Berlin)*. Ternopil, TDPU im. V. Hnatiuka, 203.
5. Shulhina V.D. (2008) *Narysy z istorii ukrainskoi mystetskoj kultury: dzhereloznavchyi poshuk*. 275.
6. Yevtukh N.B., Shevchenko H.P., Ramazanov S.K. (2005) *Dynamyka razvytyia dukhovnokulturnykh tsennosti strany v uslovyakh hlobalyzatsyy: synerhetycheskyi analiz. Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka: zb. nauk. prats. Vyp. 4*. Luhansk: vyd-vo Skhidnoukr. nats. un- tu im. V. Dalia, 93-97.

Citation: V. A. Levitcka, N. M. Pavlyuk. (2019). ARTISTIC EDUCATION 2019: AS A MOVING FORCE OF FORMATION OF NATIONAL CULTURE. *Innovative Solutions in Modern Science*. 5(32). doi: 10.26886/2414-634X.5(32)2019.7

Copyright: V. A. Levitcka, N. M. Pavlyuk © 2019. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.